

»SLOVENEČ« velja po pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani: za celo leto naprej, K 100.— za pol leta " " " " " 55.— za četrt leta " " " " " 30.— za en mesec " " " " " 10.— Za izozemstvo celoletno K 140.—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 20.—
za izozemstvo " 25.—

SLOVENEČ

== Inzerati ==
Enostopna petstvarna (80 mm široka in 3 mm visoka ali višja prostor)
za enkrat po K 2.—
uradni razpisni, posilna itd. po K 3.—
Pri naročilu nad 30 objav popust.
Najmanjši oglas 50/80 mm K 5.—
Izhaja vsak dan izvenredni ponedeljek in dan po praznikih od 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 59, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne kran. Ljubljanske št. 650 za naročnine in št. 349 za oglasa, avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-her. 7583.

Dr. Brejc — predsednik deželne vlade.

Beograd, 25. februarja. (Izvirno.) Za predsednika deželne vlade za Slovenijo je imenovan dr. Janko Brejc.

Brezvestni obrekovalci.

Če bi ne bilo nad vse grdo in zločinsko, bi bilo zabavno opazovati razne politične nasprotnike, kako se trudijo izkoptati iz politične preteklosti vse, kar bi bilo pripravno za osebne napade naših lož. Pri tem pa imajo to smolo, da imajo sami polno masla na glavi in je samo naši lojalnosti in poštenosti pripisati, da nismo segli po istem orozju, ki se ga poslužujejo oni sami. Kar ti politični krki počenjajo, nas pusti hladne, ker bi oni samo lahko Boga hvalili, ako bi bil njihov ščit tako čist in svetel kakor je naš! To kar natolcujejo po časopisju na rovaš VLS, morejo natvezati pač samo ljudem, ki jim niso znane politične razmere Slovenije med vojno. Kdor je zasledoval »Naprejeve« napade na VLS glede njenega zadržanja med vojno, se mora naravnost smejeti; vsak otrok pri nas ve, da so bili med vojno najboljše možje VLS klicarji jugoslovanske ideje.

Nihče pa še ni pozabil, kako so se celo možje iz socialdemokratske organizacije hudovali, da je bilo slovensko socialdemokratsko vodstvo gluho in slepo za naš jugoslovanski pokret, ki je potegnil za seboj tudi socialistične mase in prisilil vodstvo, da se je zganiilo, ko so druge stranke vse pripravile za čas prevrata, o katerem je vsak razsoden politik vedel, da pride. G. Kristan, ki je imel tudi tedaj ozke zveze z nemškimi socialisti, kakor jih ima danes, je skoro do zadnjega branil s a m o razredno stališče in se je za samostojnost Jugoslovanov brigal toliko, kakor za lanski sneg. Zato so bili napadi »Napreja« za nas tako smešni, da nanje niti reagirali nismo.

Mi v tem pogledu tudi vsakemu priznavamo, ako je v tistih časih požrtvovalno sodeloval, naj si bo katerekoli stranke; celo dr. Žerjavu, ki se je izkazal najhujšega, četudi ne modrega nasprotnika VLS, priznavamo njegovo požrtvovalno delovanje med vojno.

Mi pa tudi nismo izkopalvali v nasprotnem časopisju glorie, ki so jo pevali avstrijski misli, nismo preiskovali srca in obisti demokratskim in drugim veljakom, pri katerih bi našli kope grehov, kakor jih pri naših voditeljih ni! Dobro

vemo, da se mnogi niso upali tedaj jasno in odločno nastopati, kakor smo mi, ker so se bali, da bi naš narod po vojni še več trpel kakor prej in bi ga nemštvo popolnoma zatrl; po slabih informacijah, ki so jih zajemali iz avstrijskih virov, so bili namreč prepričani, da bodo zmagale centralne sile. Mi, ki nismo niti trenutek dvomili, da odbije Jugoslovanom itak zadnja ura, ako centralne države zmagajo, smo si izbrali za parolo: ali življenje ali smrt. Zaradi tega pa nismo na nikogar vrgli kamenja. Marsikateri od takih mož je stokrat boljši Jugoslovan kakor tisti, ki so prej molčali in se skrivali, danes pa trkajo mogočno na svoje jetično-jugoslovanske prsi!

Toda ti politični mazači, ki vodijo vso politično modrost samo v brizganju gnojnice — ne morda v zdravi in potrebni kritiki javnih delavcev — so začeli nesramno lagati, ker resničnega zoper VLS ne vedo ničesar povedati. Neglede na to, da »Slovenec« v vojni dobi skoro do zadnjega časa ni bil v rokah VLS, kakor je bil »Slov. Narod« ves čas vojne v rokah tedanje narodno-napredne stranke, neglede nato, da pristaši VLS niso odobravaljani tedanje pisave »Slovenca«, v katerega uredništvo ni sedel niti en član sedanjega uredništva, je grda laž, kar je pisal slovenski liberalec v »Beogradski dnevnik« in je potem »Slov. Narod« z veliko slastjo ponatisnil. »Slovenec« tudi pod dr. Šustersičem, ki ga nismo branili, ampak smo ga ravno mi začeli napadati, nikdar ni zapisal besed »Srbe na vrbe«! Noben slovenski duhovnik ni s prižnice klical »Srbe na vrbe«, pač pa so bili ravno slovenski duhovniki tisti, ki so zavoljo srbofilstva polnili avstrijske ječe in ki jih je pretepala in mrcvarila tista nemška sodrga, s katero se danes demokratije neprestano pogajajo in pri tem s socialisti tekmujejo v licitacijah. Ker pa ti avstrijski junaki vedo, da s takimi lažmi morejo farbati samo nepoučene, ki ne poznajo slovenske politične medsebojne zgodovine in da jim v Sloveniji ne sede na tak lim niti en kalin, širijo po svojih plačanih agentih po deželi o naših najboljših možeh druge laži, ki bi utegnile tudi v Sloveniji pri nepoučenih učinkovati. Tako samostojni priganjači demokratske politike po deželi, kakor slišimo, širijo druge najnovejše laži.

Prva laž: »Škof je telegrafčno prosil papeža v Rimu, naj posreduje pri laški vladi, da ne bi dalje pošiljala slovenskih ujetnikov domov, dokler ne bodo končane pri nas volitve, češ, da so ujetniki proti VLS. Zato so poslali Lahi Slovence v Si-

cilijo, kjer kopljejo žveplo. To delo pa je silno nezdravo.«

Druga laž: »Dr. Korošec je poslal na Laško več vagonov živil zato, da bi držali Lahi naše ujetnike, dokler ne bodo pri nas končane volitve.«

Take ostudne, četudi neumne laži trosijo agenti liberalnih strank po deželi in jih pri tem nič ni sram, da so šele politiki VLS in naše časopisje morali začeti odločno borbo za povrnitev naših ujetnikov na Laškem, ker se demokratska vlada zanje ni brigala. Mi tega dejstva nismo izrabljali, ker v politiki ne mešetarijo.

Toda to povemo jari demokratski gospodi, da je zbog takih političnih lumparij naše obzirnosti konec! Če hočejo po vsej sili, da pokažemo svetu njihovo pravo lice in licemerstvo, smo ji na razpolago. Nam se tak boj gnusi, pa če ga na vsak način hočejo, ga sprejmemo, pa to jim že danes povemo, da bodo pri tem demokratije strahovito tepeni!

Ententa, Jugoslavija in Adrija.

Ugleden nemški diplomat objavlja v »Frankfurter Zeitung« z dne 11. t. m. teh ten članek o jadranskem vprašanju:

Če danes spor za posest vzhodne jadranske obale ne razburja samo duhov v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, ampak povzročata tudi voditeljem entente v Parizu in Londonu težak glavobol, je vir vsega z l o n d o n s k i p a k t iz aprila 1916, proslula zadolžnica, ki si jo je Italija dala izstaviti kot plačilo za svoj vstop v svetovno vojno. Kot pest na oko se je prilegel ta proizvod srednjeveške tajne diplomacije na sveto pravo malih narodov, na katerem se je frazeologija entente tako rada naslajala. Ker če se upošteva narodnostno načelo, potem so Istra, veliki kos srednje Dalmacije, južnodalmatinska mesta in cela skupina otokov, ki leži pred Dalmacijo in ki so jih hladno vrgli novemu zavezniku v naročje, po naravni barvi svojega obraza čisto slovenski in čisto hrvaški in kvečjemu nalahno posuti s par italijanskimi pegami. Latinska sta v teh padosvih preteklost in spomin, slovanska sedanjost in bodočnost in pri najboljši volji ni mogoče prikrojiti nobene višje »pravice« Italije do tkzv. »altra spond a« kot je pravica, ki jo je imela Nemčija do baltskih pokrajin.

Londonška pogodba je pa nasprotovala tudi vsaki politični predvidevnosti, ker je le tedaj mogla pravilno učinkovati, če bi bila Avstrija sicer premagana, a bi bila ostala živa. Ko se je drugače zgodilo, so

sicer Italijani ostali pri svoji pogodbi, a so se vgnezdili z ne ravno rahlo silo v Istriji in Dalmaciji; toda tudi Jugoslovani so se poslužili narodnostnega načela in so zahtevali skoro vse ozemlje vzhodno od Soče za svojo novo srbsko-hrvatsko-slovensko državo.

Da se reši ta spor je v novembru 1919 Wilson, nepoznavajoč svet, v vlogi razsodnika predlagal novo italijansko-jugoslovansko mejo, ki sicer še vedno prereže z ostrim nožem jugoslovansko ozemlje, toda prisodi od istrskega polotoka samo tri četrtine Italiji. V ostalem bi po ameriškem načrtu cela Dalmacija pripadla Jugoslaviji, Reka z ozadjem in podobno tudi Zader bi bila nevtralizirana pod varstvom zveze narodov. Za Jugoslovane ni bil ta Wilsonov močnik nič kaj slasten, ker bi pač tudi tako prišli stotisoči njih rojakov pod tujo vlado, toda Italiji na ljubo so ga ententini kuharji še bolj pokvarili. Clemenceaujev in Lloyd Georgejev predlog je od reske države pustil samo še internacionalizirano mesto in ponuja Jugoslovanom Sušak; zato je pa potisnil »za varstvo Trsta« Wilsonovo mejno črto dalje proti vzhodu. Jugoslovani so potem v svojem protipredlogu odločno odklonili, da se izpremeni Wilsonova črta v njih škodo. Odgovor iz Pariza na ta v resnici pomirljivi posredovalni predlog je prišel kot strogi ultimatum: Tekom starih dni brezpogojno pristane na ententin predlog, sicer stopi v veljavo londonska pogodba. Vendar je bil odgovor belgrajske vlade, četudi zavil v prijazen in nado na bodoč sporazum — odločen: Ne moremo! Tako stoje stvari danes.

Da si ententa prisvaja italijanske zahteve, ki sicer ne zadoščajo zahtevam najglasnejših imperialistov v Rimu, je razumljivo, ker vrana vrani ne izkljuje oči vrabcu na ljubo. Poleg tega se je, kot se dozdeva, posrečilo Nittiju, vstopi Clemenceauju v glavo prepričanje, da so med Jugoslovani pravi zavezniki entente, Srbi, nagnjeni k popustljivosti in da se samo Hrvatje protivijo rešitvi jadranskega vprašanja, kakor ga žele London in Pariz, da pa ti ne zaslužijo posebne pozornosti, ker so se do zadnjega borili za Avstro-Ogrsko. V resnici pa so vsi Jugoslovani, brez razlike plemen in strank edini, ko zavračajo italijanske zahteve in vsem je skupno razočaranje nad najnovejšim razvojem stvari, ki je toliko večje, ker so si od regentovega potovanja v Pariz mnogo obljubljali in ker so tudi v zadnjem času imeli Nittijevo stališče za bolj pomirljivo. Na zborovanjih širrom države in v časopisju vseh smeri se jasno izraža ne samo gnjev proti Italiji, ampak tudi zlovoljnost nad entento. Posebno burno je bil pozdravljen na nekem belgrajskem protestnem zborovanju Čabri-

LISTEK.

„Gospa nemška kura.“

Švedska vaška povest.

(Švedski spisal Avgust Bondeson, prevedel Francé Hrast.)

(Dalje.)

Tako je minila zima in začela se je bližati pomlad. Stinine kokoši so se sedaj morale zadovoljiti s kurnikom v hlevu. Po dnevi so že davno smele na dvorišče in brskati po gnoju. Njen mali beli petelin z dolgimi srpastimi peresi na repu in z velikim grebenom, ki je bil dobil od mraza ozek belomoder rob, se je postavil po gnoju in je bil tako priden ata in je znal tako lepo in presunljivo peti, kakor noben drugi kmečki petelin. In odgovor je dobil vedno, kajti iz Kaline sobe je kričal nemški velikan svoj kokrokróóó, da je odmevalo po celi hiši in da so se tresla posteljna pregrinjala.

Stinino lice se je od nekaj časov sem malo razvedrilo. Kajti troje ali četvero njenih kokoši je tudi začelo lepo nesti pod posteljo v sobi, tako, da je bilo vendar verjetno, da bo imela Stina jajca za pirhe doma. In to jo je tolažilo.

Berta se še vedno ni mogla odločiti, da bi izpustila svoje kokoši. Krmila jih je

v sobi. In nesle so, da je bilo veselje; zdelo se je, kakor da hočejo nanesti celo premoženje.

Neki dan v mesecu marcu je bil pa prav lep. Solnce je gredo, da je snežnica naravnost lila s strehe. Berta je odpila kurzik in vrata, da gredo »nemke« vun in se pokažejo.

Petelin je korakal s počasnimi, okornimi koraki naprej in gledal oprezno okrog sebe, kokoši so šakljale za njim. Ko je prišel v vežo, je skočil na prag in zapel enkrat in potem še enkrat.

To je slišal Stinin petelin, ki je bil s svojimi kokoši zunaj pri plotu. Takoj je odgovoril in priletel skozi plotna vratica na dvorišče, da pogleda, kdo se predrzne peti na dvorišču. Stinin belec stegne v in našopiri vratno perje; rep in peruti pa pobesi. Tudi Bertin »nemec« stegne vrat. En skok in že sta skupaj. Še en skok in že udarita z nogami in perutmi druga ob drugo. Perje frči naokoli in pokaže se kri. Stinin belec se noče podati, čeprav ima že ves greben razsekan.

Berta je smehljaje se gledala ta prizor, zakaj dobro je vedela, kdo dobi batine.

V tem hipu skočita petelina drug od drugega. Belec zapoje ter začne pikati po zemlji, kot da hoče najti okrepevalno zrno.

Tudi »nemec« zapoje in pika. Potem se zapodita zopet drug na drugega. Sedaj

je belcu pogin gotov. »Nemec« bije po njem s peruti in seka s kljunom, tako da belec ni več bel, ampak črna in rdeča kepa zemlje in krvi. Berta skoči v kuhinjo po škaf vode, da polije mesarska bojevnika.

V tem pa priteče Stina in vidi, kako slabo se godi njenemu belcu. In predno je prišla Berta z vodo iz kuhinje, je Stina zraven, sune »nemca« z nogo, da je zletel skoro na streho in pograbi svojega belca.

»Ti revček ti! Saj si skoro mrtev!«

V tem opazi Bertin.

»Kaj imaš zato tega zlomkovega bahavega petelina, da mi uničiš mojega?« je zahreščala, vsa tresoč se od jeze.

»Kaj sem jih jaz spravila skup? Tvoj je začel in priletel na mojega!« je dejala Berta malo jecljaje.

»Seveda! Tvoja ničemurnost je kriva vsega!« je kričala Berta. »Naročevati si take peteline kot bike — gosposke peteline, kakopak! Ti gospa nemška kura ti! Tako bodi tvoje ime, da veš, ti —!«

»Kaj? — Kaj?! Vrag te vzemi, ti —! Na, to imaš za nemško kuro, ti čarovnica umazana, ti! — Ali se spomniš na žito, ki si ga natvezla Kaliju na nos, da mi delaš zgago? Fej, ti spaka spakasta!« je kričala Berta in grozila Stini s pestjo. »Ne zaslužiš drugega kot —.«

»Kaj hočeš, ti zgaga, ti čarovnica ti?!« Bili sta že čisto blizu.

»Oh, moj petelin, moj petelin! Kako

mu teče kri in kako je ves umazan!« je tarnala Stina. — »Ti se še smejaš, ti —.« In udarila je s petelinom po Bertin, da je bil ves njen obraz pomazan z krvjo in blatom.

Berta je poskočila od jeze. Potegnila je z obema rokama enkrat po licih, potem pa skočila na Stino in jo zagrabila za lase.

»Na, ti ničvrednica, ti! Na, Na!«

»Izpusti me, če ne te razpraskam kot mačka miš!« je kričala Stina in izpustila petelina, ki je obležal, kamor je priletel.

»Na, ti zgaga ti! Na, to imaš za gospo nemško kuro in za žito in za — na!«

»Ti nemška kura ti, ti, nemarna! Šš! Le praskaj, le šš! Te bom že naučila praskati! Le skači, le, ti packa, ti! Tudi skakati te bom naučila, da boš čutila svoje kompeti!« — — —.

»Na, na!«

»Šš!«

Lasali sta se, praskali in kričali, kar sta le mogli in nobena ni hotela odnehati. Sven in Kale in Janez in Ivanka so, začuvši krik, pritekli, vsak z druge strani.

»Kaj sta znoreli, babnice ali kaj!« je vpil Kale.

»Nehajte vendar!« je miril Sven.

»Matero, nikar se ne tepita!« je prosil Janez.

»Matil, matil!« je kričala Ivanka in jih hotela razdružiti.

1 Dolenjski izraz za nemški »Haxen«.

novič, eden izmed sarajevskih zarotnikov, ko je izjavil: »D'Annunzio, Nitti, Lloyd George in drugi imperialisti naj vedo, da smo bili do danes z njimi, da bomo pa od danes naprej z vsakim, naj bo to že Scheidemann ali Lenin ali kdorkoli.« Ni več osamljen glas, če zagrebške »Novosti« izvajajo, da se je zopet enkrat v svetovni zgodovini pokazalo, da so gospodarski interesi močnejši od idej in če nadaljujejo: »Morda tudi ne streme več naši interesi, če jih globlje in natančneje pojmujejo, proti zapadu; mogoče nas danes veže več interesov z Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo kot z zapadno Evropo, morda bi nam bolj koristilo, če bi preostanek našega žita, v slučaju da ga imamo, dali Nemčiji in Avstriji, mesto Franciji, katere državniki nam skupno z italijanskimi in angleškimi nastavljajo nož na grlo.«

Jugoslovani ne upajo še na bajonete, ker država, odrezana od ententnega dovoza, nikakor ni v stanu voditi vojne; vsa poročila o mobilizaciji so izmišljotina. Upajo pa na Wilsona in Združene države, ki so vnovič izrecno ugovarjale rešitvi jadranskega vprašanja, kot sta ga predlagale Francija in Anglija. Toda naj že ta nada vara ali ne, Jugoslovanom bo ostal v spominu na pijačo, ki jim jo toči »zavezniško prijateljstvo« zapadnih sil, za vedno na jeziku gorjup pokusa.

Češka.

Gospodarske ljudske šole.

Narodna zbornica v Pragi je sprejela zakon o gospodarskih ljudskih šolah, ki je stopil te dni v veljavo. Ta nova oblika šole naj izpolnjuje dvojno nalogo. Potem, ko je kmetijski sin ali dekle zadostilo splošni šolski dolžnosti, naj bi te šole poglobile njegovo splošno izobrazbo, ki jo je pridobil na navadni ljudski šoli. Na drugi strani naj gospodarske ljudske šole pripravljajo kmetisko mladino na poznejše praktično življenje s tem, da dopolnjujejo njih znanje z najvažnejšimi nauki iz praktičnega gospodarstva, da okrepijo željo po višji gospodarski izobrazbi in pripravljajo za obisk nižjih kmetijskih šol.

Pouk je dvoleten, traja celo šolsko leto in je po zimi bolj teoretičen, po leti pa praktičen, na polju, v gozdu, pri sadju itd. Kjer se bo pokazala potreba, se bo razširila šola za en letnik, v katerem se bo gojila predvsem ena stroka, ki prevladuje v dotičnem kraju. Učni predmeti so: učni jezik (češčina), računstvo, osnovni nauki iz prirodnoznanstva in narodnega gospodarstva, v kolikor se tičejo kmetijskih pridelkov, državnoznanstvo, združništvo in zavarovanje, nauk o zdravju in telesni vzgoji. Dekleta se bodo v šoli učila gospodinjstva in vzgojeslovja. Pouk naj dopolnjuje knjižnica, čitalnica, razgovori, izleti in predvsem praktične vaje. — Gospodarska ljudska šola se ustanovi tam, kjer si tega želi občina ali močne krajevne kmetijske organizacije. O tem odločuje kmetijski ministrstvo, ki obenem imenuje učitelje. Poučevati morejo učitelji ljudskih in meščanskih šol; gospodarske predmete morejo pa poučevati samo učitelji s strokovno kmetijsko izobrazbo. Pouk je za učence brezplačen. Šolo obiskovati je pa dolžna v okrožju dotične šole vsa mladina nad 14. letom, če ne obiskuje kake druge gospodarske ali srednje šole, ali če se ne posveti kakemu drugemu — ne kmetškemu — poklicu. Stroške za vzdrževanje šole, plače in nagrade učnemu osebju, nosijo krajevni činitelji (občine itd.). V renejših krajih bo po možnosti prispevalo k stroškom kmetijsko ministrstvo. Za praktične vaje poleti mora imeti šola kos zemljišča in potreben inventar. Šola stoji pod upravo in nadzorstvom krajevnega šolske-

Ampak to je bilo nemogoče. Tolkli sta se, suvali in lasali, dokler se nista obe zvrnili v umazano mokri sneg.

To ju je malo ohladilo in zlezli sta narazen, druga od druge. Toda, Gospod Bog, kakšni sta bili! Lasje so jima viseli okoli glav kakor čarovnicam, obraza sta bila razpraskana, vratni rutii čisto zmečkani, modrca in srajci razcefrani, tako da so se videla prsa. To je bil peklenški metej. Vidite, zopet en dokaz za staro resnico: česar koli se ženske poprimejo, tako so povsod prve.

Sedaj ko sta bili narazen, nista bili več v stanu, da bi se še topli; zmerjali, kričali in vpili sta pa obe, kar sta le mogli in solze so jima tekle iz oči huje kakor žganje iz kotlovskih cevi, kadar se kuha. Sven in Janez sta zylekla Stino v hišo in Kale in Ivanka sta peljala Berto v sobo. In potem je bil mir — vsaj zunaj na dvorišču.

Medtem je nemški petelin zbral okrog sebe vse kokoši, Stinine in Bertine. In nagibal se je na desno in levo, hodil okoli njih, pel in se obnašal kakor pravi gospodar.

Mali belec je pa ležal, kjer je obležal. Ne samo to, da ga je naklestil »nemec«, tudi med pretopom so ga ženski tako zmrcvarili in pohodili, da zanj ni bilo več upanja.

(Dalje.)

ga odbora, ki sestoji iz zastopnikov vlade, šolske občine, ravnatelja, učiteljstva in onih činiteljev (društev, zadrug itd.), ki se zavežejo, da plačajo letno vsaj 100 K za šolo.

Ni mogoče prerokovati, kakšen bo praktični pomen tega zakona. Največ težav bo delalo denarno vprašanje; saj so občine, ki bi mogle nositi ta težka finančna bremena, zelo redke tudi v bogati Češki. Če se pa ta zakon, ki je danes še papir, vsaj deloma uresniči, bo to blagoslov za češko kmetijstvo.

Skupen nastop Čehov in Nemcev v Sleziji?

Praga, 23. februarja. »Dziennik Teszinski« poroča: Ministrski predsednik Tusar je sprejel te dni v Pragi nemško odposlanstvo iz Tošinske. Prišlo je do dogovora, da bodo Nemci v vzhodni Sleziji glasovali in korist Čehov in da bodo zato Čehi oddali v gornji Sleziji svoje glasove Nemcem.

Rusija.

Premirje v Sibiriji.

LDU Berlin, 25. februarja. (Dun.KU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Kodanja: Kakor javlja »Extrabladet«, so boljševiški in čehoslovski v Sibiriji sklenili premirje, v smislu katerega bodo čehoslovski s pomočjo boljševikov zapustili Sibirijo.

Prisilno delo med boljševiki.

LDU Berlin, 25. februarja. (Dun.KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Brezžična postaja na Eiffelovem stolpu je prestregla radiogram iz Moskve, ki poroča o ustroju novo ustanovljenih boljševiških delovnih armad in ki pravi, da se poslej vojakom ne bodo delile puške, ampak različno delovno orodje. Delo bo prisilno. Delavci bodo dodeljeni za vse življenje določenim podjetjem. Posamezne armade bodo po navodilih ljudskih komisarjev poslane v one kraje, ki se nahajajo v neugodnem gospodarskem položaju. Ta delovna mobilizacija se bo izvajala z brezobzirno strogostjo in ima namen pokazati, da je prisilno delo več vredno, kakor prostovoljno.

Amerika.

Revizija mirovne pogodbe.

LDU Berlin, 25. februarja. (Dun.KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Po vesteh, ki so prišle semkaj iz Rima, poroča »Messagero« iz New Yorka, da je precej verjetno, da bo senat sprejel predlog predsednika Wilsona, ki zahteva, da se skliče nova mednarodna konferenca za temeljito revizijo mirovne pogodbe.

Francija.

Francija izstopi iz latinske novčne zveze.

LDU Washington, 25. februarja. (Dun.KU — Brezžično.) Kakor poročajo »Chicago News« iz Pariza, bo Francija izstopila iz latinske novčne zveze, ker ima francoski srebrni denar mnogo višji tečaj, kakor pa znaša njegovo nominalna vrednost, in ker Francija vsled iztihotapljanja tega denarja trpi ogromno škodo. Da se tečaj srebrnega franka spravi zopet v soglasje z njegovo nominalno vrednostjo, je ravno potrebno, da Francija odpove svojo udeležbo pri latinski novčni zvezi. Francija bo ves svoj srebrni denar potegnila iz prometa ter izdala enako množino novega kovaneega denarja, ki bo sestajal iz 60 % srebra, 22% niklja in 18 % bakra.

Mažarska.

Protí nasilnosti monarhističnih častnikov.

LDU Pariz, 25. februarja. (Dun.KU — Brezžično.) Ameriški komisar v Budimpešti, Sir Grant Smith, je vsled ponovnih nasilnosti od strani monarhističnih mažarskih častnikov, ki so dosegle svoj višek v zavratnem umoru urednikov Somogyija in Bacza, posetil ministrskega predsednika Huszarja ter mu dal razumeti, da Zedinjene države in drugi civilizirani narodi ne morejo dopustiti, da bi na Mažarskem še nadalje vladal beli teror. Ministrski predsednik Huszar mu je odgovoril, da vlada stori vse, kar je v njeni moči, da bi izsledila zločince ter jih eksemplarično kaznovala.

Nemška Avstrija.

Diplomatični odnošaji z Rusijo.

LDU Dunaj, 25. februarja. (Dun.KU) »Arbeiter Zeitung« poroča: Okrožni delavski svet na Dunaju je pri svoji včerajšnji seji sprejel resolucijo, kjer zahteva predvsem vzpostavitev normalnih diplomatskih odnošajev z vsemi državami, zlasti pa s sovjetsko Rusijo ter izjavlja, da kljub temu, da so mu znane velike težkoče pri obnavljanju gospodarskih odnošajev z Rusijo, pričakuje vendar od avstrijske vlade, da nemudoma porabi prvo priložnost za vzpostavitev gospodarskega prometa med Avstrijo in sovjetsko Rusijo. Predvsem pa resolucija izraža željo in pričakovanje, da

bodo nemško-avstrijske zadruge storile vse, da stopijo v zvezo z zadrugami sovjetske Rusije.

Mirovni posvet.

Amerika vztraja.

LDU Dunaj, 25. februarja. (ČTU) Kakor poroča »Reichspost«, vztrajajo Zedinjene države na tem, da mora ententa izpremeniti svoj sklep, v smislu katerega bi se imel okraj Volosko odstopiti Italiji ter zahtevati močno ingerenco pri vseh pogajanjih zaveznikov, ki se tičejo Dalmacije in Albanije.

Diplomatskih stikov z Rusijo še ne bo.

LDU London, 24. februarja. (Dun.KU) Reuterjev urad poroča: Londonska konferenca je sklenila, da zavezniki ne bodo stopili v diplomatske stike s sovjetsko Rusijo, dokler sovjetska Rusija ne izpremeni svojega obnašanja tako, da se bo strinjalo z zahtevami civilizacije. Do tedaj pripravljajo konferenca državam, ki meje neposredno na sovjetsko Rusijo, naj se vzdrže vsakršnega napada proti njej, ter jim zagotavljajo, da jim bodo zavezniki priskočili na pomoč, kakor hitro bi bile napadene od strani boljševikov.

Trgovinski odnošaji z Rusijo.

LDU London, 25. februarja. (Dun.KU — Brezžično.) Sklep londonske konferenca o vzpostavi trgovinskih odnošajev s sovjetsko Rusijo pravi, da je tako za gospodarstvo Rusije, kakor tudi ostalega sveta potrebno, da se obnovi trgovinski promet med Rusijo in ostalo Evropo. Ta trgovina se bo podpirala z vsemi sredstvi, vendar tako, da se politični odnošaji zapadne Evrope napram sovjetski Rusiji ne bodo izpremenili.

Znižanje cen življenjskih potrebščin.

LDU London, 25. februarja. (Dun.KU — Brezžično.) Londonska konferenca je včeraj sklenila, sklicati posebno konferenco finančnih strokovnjakov, ki se bo posvetovala o sredstvih za znižanje cen življenjskih potrebščin in za ustaljenje meničnih tečajev.

Politične novice.

+ Poziv »Kmetijskemu listu«. V 8. številki poroča »Kmetijski list« o knjižici »Primitve tatal« Očitati ji ne more ničesar drugega, le okolikor piše o »samostojni« kmečki stranki, pravi, da jo je spisal »perfekten fanatičen norec, ki zlobnonesramno zavija in na vse pretege laže, ki ga ni sram popolnoma nič ter živi še tisoč let zadaj za nami.« — Ali ste tudi vi drugi čitatelji »tatal« imeli ta vtisk, da jo je spisal perfekten fanatičen norec, če sploh veste, kakšen je tak norec? Ti »kmetje« namreč so tako učeni, da govoré napol latinsko in jih mi pošteni Slovenci komaj razumemo. — V čem knjižica laže, o tem list ne pove nobene besedice. Zato mu rečemo tako-le: Priimke dajati, z norecem zmerjati, ni težko. Kdor ničesar drugega ne zna, zmerjati zna. In kdor ne ve nobenega pametnega odgovora, si pomaga z zmerjanjem. Pozivljamo »Kmetijski list«, da natančno in nadrobno pove, v čem knjižica laže in nori, da stavek za stavkom ali odstavek za odstavkom ovrže in dokaže, v čem je neresnica in norost. Ako tega ne stori, potem vemo, da ničesar drugega ne ve odgovoriti kakor zmerjati. — Ljudje božji pa, ki vam je kaj za resnico, vzemite knjižico v roke, berite in sodite, kakšen »norec« je knjižico spisal. To je moral biti zelo pameten »norec«, ki je v živo zadel in razkrinkal norenje vseh demokratskih, samostojnih in drugih političnih lažnikov.

+ Besede in dejanja. Izvrševalni odbor socialno-demokratske stranke se je bavil, kakor poroča »Napreje«, o političnih razmerah v naši državi in je med drugim sklepal — o valuti. »Vprašanje zamene denarja v razmerju 1 : 1 ali 1 : 4 je v tem primeru postranskega pomena. Ker naše meščanske stranke nočejo izvesti niti davka na vojne dobičke niti premoženjske oddaje, temveč izrabljajo le relacijo 1 : 1 ali 1 : 4 demagoško v svoje strankarske namene, si proletarijat ne more od take navidezne reforme obetati potrebnega povišanja vrednosti denarja, ki ga prejema za svoje delo.« — Tako torej. Meščanske stranke nočejo izvesti davka na vojne dobičke! To nam povedo socialni demokrati, je potem, ko so sedeli celih 6 mesecev v vladi! Nismo pričakovali, da bodo sodrugi dali gg. Kristanu, Koraču in Bukšegu tako občutne brce. Javljamo pa socialni demokraciji, da je »črna reakcija« postavila na dnevni red parlamenta kot prvo točko zakonski predlog o davku na vojne dobičke. V ponedeljek začne parlament delati, — na delo, sodrugi, sicer so sklepi SDS zgolj demagoštvo!

+ Za smeh in kratek čas. Celjska »Nova Doba«, bobneči glas načelnika JDS, g. dr. Kukovca, ie zapela v uvodniku la-

budjo pesem demokratsko-socialistični vladi. Iz otožnega mola se preljuje ta politična lirika v sledeče garljivo vzdihovanje o »demokratski« vladi: »Odlični možje so z vsem idealizmom novodolnega socialnega čustvovanja delovali na izvedbi agrarne reforme, v kolikor je bilo to dopustno z začasnimi odredbami. Socialna zakonodaja, še bolj pa praktične socialne institucije, so bile v najlepšem razvoju. Preskrba prehrane ubožnega ljudstva je bila na najlepši poti, najhujše krize v prometu in rudnikih so vprete demokratsko-socialistične vlade s sprotno roko reševali, v kolikor so dopuščale razmere. Autoriteta države in javna disciplina je vzpostavljena.« — Če bi ne bilo človeku bridko, ko pogleda na razdejanje in zmedo, ki jo je povzročil šestmesečni absolutizem liberalne in socialne demokracije, bi se moral od srca nasmejati hudobni navivnosti najnovejših političnih trubadurjev.

+ Štajerski kmetje izključili preosnovno zakona. Voditelji štajerskega svobodnemiselnega »Bauernbunda« (kmetске zveze) so dolgo časa nosili prapor za ločitev zakona, da bi s tem kazali svojo naprednost. Končno je pa pravim kmetom ta reč začela presedati in čimdalje glasneje so prinajali v Gradec klici: Proč z zakonsko preosnovo, kmetje imamo drugih skrbi preveč! Na zborovanju podružnic dne 12. t. m. se je končno ta točka črtala iz strankinega programa.

+ Ravnatelj kmetijske šole v št. Jurju ob juž. železnici. Poročajo nam: Ivan Belle med apostoli Samostojne. Dne 22. februarja se je vršil občni zbor kmetijske podružnice za št. Jur in okolico. Načelnik ravnatelj Belle je naznanil zborovanje samo pristašem Samostojne. Niti v časopisju ni objavil zborovanja. Radi tega je zborovanje neveljavno. Naši udje so zvedeli za shod šole uro pred zborovanjem. Takoj ob začetku shoda so naši ugovarjali, a Belle se je še celo norčeval iz naših. Kot prva in skoro edina točka je bila volitev delegatov. Izvoljeni so bili vsled krivde Belletove sami Samostojneži. — Taki ste g. Belle. Torej tudi Vi ste zašli v to čedno družbo! Ali bo to Vam in zavodu, ki ga vodite v prid, dvomimo!

+ Mariborski vladni komisar dr. Vilko Pfeifer bi se rad izognil neljubim posledicam svojega »uradovanja« v Mariboru. A ne bo šlo! Greh gospodarskega urada in mnogi drugi grehi, ki jih bo roka pravice morala preiskati, kličejo po zadoščenju!

+ Protidržavne elemente organizira Samostojna na državni meji. Ivan Mermolja se shaja skoro vsak dan z največjimi sovražniki Jugoslavije. Paskolo iz Svečnice, znan tihotapec in protivnik Jugoslaviji, Südmarkovci: Hajnigg, Ferk, Gornigg, Wlassak s Pesnice, orehovski Wratschko, črešnjevski Kresnik in takj elementi so danes glavni organizatorji Samostojne na državni meji v družbi z JDS arji. Vse državi nevarne elemente organizirajo in se shajajo na tajnih shodih. Paskolo, Hojnik, Smonig in drugi pa so vsak teden po enkrat v Nemški Avstriji. Kaj poreče na to g. dr. Žerjav, ki je podpiral in negoval samostojno »stranko«.

Dnevne novice.

— Poročil se je gosp. Franjo Artič, železniški uradnik z gđc. Zorko roj. Sekirnik, učiteljico.

— Dobrodelna efektna loterija. Na razna vprašanja odgovarjamo tem potom, da smo zapisnik dne 3. februarja izžrebanih števil vsem, ki so ga naročili, ali ki so razpečavali srečke, razposlali že pred 14 dnevi. Če bi ga kdo ne dobil, naj se obrne na loterijsko pisarno. Dobitki se oddajajo v loterijski pisarni, Ljubljana, Poljanski nasip 10, vsak dan (razen nedelj in praznikov) od 9. do 11. ure dopoldne in od 4. do 5. ure popoldne. Zadele srečke so lahko posljejo tudi po pošti, naker se bo zadeti dobiček takoj odposlal naslovniku. Čas za dviganje dobitkov je določen do 16. maja 1920. — Vodstvo loterije.

— Prošnja za pomoč. 19. februarja je nastal pri Sv. Marku pod Ptujem požar, ki je vpepelil 11 kmečkih poslopj z vsemi zalogami. Škoda znaša okoli 900.000 K. Ljudje so brez strehe, hrane in obleke. Obrčamo se do vseh človekoljubnih src, da priskočijo na pomoč tem ubožcem z denarjem, obleko in živili. Prispevki naj se pošljejo naravnost na naslov: »Pomožni odbor za pogorelce pri Sv. Marku niže Ptuja«.

— Zamenjavanje kronskih bankovcev Avstro-ogrške banke za kronskodinarske bankovce. Ker je ponekod razširjeno napačno mnenje, da sprejema tisočake v zameno edino le finačna deželna blagajna v Ljubljani, opozarjamo občinstvo, da izvun Ljubljane sprejemajo tisočake v zameno vsj davčni uradi v Sloveniji, ki imajo pripravljene za to potrebne kronsko-dinarske bankovce. Stranke izvun Ljubljane naj

orej zamenjajo svoje tisočake z drugimi bankovci vred pri svojih domačih kavalirskih uradih in naj nikar ne silijo v Ljubljano, da ne bodo imele nepotrebnih stroškov in mudile časa s čakanjem. — Delegacija ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

— **Jeseniško učiteljstvo** je v disciplinarni preiskavi radi znanega upornega sklepa proti svojemu nadzorniku. Kakor čujemo, so menda samo štirje glasovali pri konferenci za ta predlog. Glavna krivda zadene predlagatelja in nadučitelja, ki je sploh pustil o predlogu razpravljati. Omeniti je, da sta bila dva izmed učiteljev pred dobrim mesecem v suspenziji, ker sta bila osumljena, da sta neregularno potom prišla do večjih denarnih vsot, eden je uskok »Slomškove zveze«, drugi pa je svoječasno prošil za članstvo, a je bil odklonjen in je sedaj priden dopisnik »Učit. Tovarišu«. Vse to je značilno, na kakšnem zelniku morejo zrasti taki sklepi. Začudo bomo zasledovali, ker anarhije na šolskem polju ne trpimo. Dovolj je že med mladino.

— **Redni občni zbor organizacije okrožnih zdravnikov v Sloveniji** se vrši v nedeljo 29. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v hotelu »Union« v Ljubljani po sledečem sporedu: 1. Poročilo predsedstva. 2. Pogodba s okrajno bolniško blagajno ljubljansko. 3. Volitev predsednika in namestnika za tekoče leto. 4. Volitev dveh revizorjev. 5. Volitev dveh delegatov za sklepanje pogodbe z okrajno bolniško blagajno ljubljansko. 6. Določitev udnine za tekoče leto. 7. Honorarni tarif. 8. Dohava sladkorja in spirita. 9. Slučajni predlogi. Radeče pri Zid. mostu, 21. februarja 1920. — Dr. Alojzij Homan, t. č. predsednik.

— **Medjimurski večer** priredi kmetški pevski zbor iz Macinca pod vodstvom svojega župnika Ignacija Lipnjaka dne 3. marca v Mariboru, dne 4. marca v Celju in dne 5. marca v Ljubljani. Sijajen uspeh je žel ta zbor lansko zimo v Zagrebu. Poje narodne pesmi v narodnih nošah. G. Lipnjak je dirigent posebne vrste »ima posebno shvačanje u ritmu, dinamič, tempu, on je često slobodan kao onaj prvotni komponista medjimurske duše, revolucijonar, a svoje« — kakor so ga zagrebški listi opisali.

— **Zvišanje brzojavnih pristojbin za inozemstvo.** Počeniš s 1. marcem t. l. se zviša pristojbina za vse brzojavke v inozemstvo v dvojni izmeri sedanje pristojbine. Pribitek 1 dinara ali 4 kron s 1. marcem odpade.

— **Nesreča na železnici.** Ljubljanski inspektorat državnih železnic poroča: Dne 24. t. m. sta okoli 17. ure iz postaje Slov. Gradec proti Dravogradu utekla dva naložena tovorna voza in trčila na progi na mestni vlak, vozeč iz postaje Sv. Jedert proti Slov. Gradcu. Pri tem so bili razbiti en osební, en službeni voz in oba utekla voza. Med potniki in osobljem vlaka je nekaj težko in nekaj lahko ranjenih. Promet ni prekinjen. Preiskava je v teku.

— **Tatvine v Kranju.** V Ljubljani tožite o vlomih in o tatvinah, toda pri nas v Kranju ni čisto nič boljše in so v lomih nekaj vsakdanjega. Gospodje vlomilci so že vlomili v trgovine Šumi, Holchaker, Sirc, Rant in drugod. Posebne vrste tatvine so pa izvršili vozniki, kateri so vozili blago ubogemu beguncu Carlju iz Kranja na kolodvor in na tej kratki vožnji je bilo ukradenih 14 zabojev blaga, od katerih je dobil Carl le en zaboj nazaj. Vozniki so izvedli tatvino pod pretevo, češ da je v zabojih tobak, kateri se ne sme izvažati čez demarkacijsko črto. Ker je v Kranju varnost lastnine tako slabo za-

varovana, bi bila nujna potreba ekspozitura policijskega ravnateljstva v Ljubljani v Kranju.

Ljubljanske novice.

lj Redno rekrutovanje mladeničev rojstnih letnikov 1896, 1897, 1898, 1899 in 1900 se vrši v času od 1. do vstetega 13. marca 1920. Tozadevni razglasi so nabiti po mestu in na mestni deski.

lj Knjižgovodski tečaj starešinstva odpade dne 26. t. m. Nadaljuje se dne 4. marca 1920. Voditelj. (k)

lj Primorski krožek vabi na svoj 8. debatni večer, ki se vrši v četrtek dne 26. febr. ob 8. uri zvečer v posebni sobi kavarnе »Zvezda«. Predava Franjo Peric o temi: »Jugoslovanski dobrovoljci«. — Očbor. (k)

lj Za električno železnico. V sredo, 25. t. m. je na Poljanski cesti tramvaj zadel ob tovorni voz in podrli konja na tla. Pri tem se je oje zlomilo, v električnem vozu pa se je razbilo nekaj šip. To ni prva nesreča, ki se je zgodila na tej cesti. Zato pa poklicane faktorje nujno pozivljamo, naj že enkrat potrebno ukrejejo, da bo tramvaj na Poljanski cesti od hiše finančne direkcije pa do gimnazije bolj počasi vozil. Cesta je na nekaterih krajih tako ozka, da se dva široka voza komaj za silo ogneta in nehote krene voznik na progo električne železnice. Vmes pa pridrvi tramvaj, zvoni in zvoni, voznik kolne in pretepa ubogo živino, in če se ne more za časa umakniti, je nesreča neizogibna. Pa to ni še najhuje. Železnica teče mestoma tik ob trotoarju. Trotoar pa je na nekaj krajih tako ozek, da se dva človeka ravno še moreta drug drugemu ogniti. Po trotoarju pa hiti zlasti ob nekaterih urah množica ljudi gori in doli. Zjutraj okrog 8. ure prihajajo gospodinj in uradniki v mesto, mladina pa hiti v šolo, dijaki v gimnazijo, deklice, otroci, v Lichtenhurnov zavod. Pa pridrvi tramvaj, ljudje obstanejo in se stiskajo k hišam; treba samo da kdo stopi neprevidno s trotoarja na cesto, ali da kdo ob drugega po neprevidnosti zadene in ga porine malo v stran, pa se utegne zgoditi najhujša nesreča. Kdor ima priliko opazovati to vrvenje in drvenje po Poljanski cesti, se mora čuditi, kako da poklicani faktorji že davno niso storili, kar treba, da bo tramvaj po omenjeni progi bolj počasi vozil.

lj Pri komandi mesta Ljubljane naj se čimpreje zglasita oziroma javita svoje naslove: narednik Josip Kerina in kaplar Anton Flondra, rojen v Ljubljani, obadva sta se nahajala v staležu 3. čete 1. bataljona 3. pešpolka.

lj Zahvala. Osobje podjetij K. t. dr., posebno ono Jugoslov. tiskarne, mi je povodom prerane smrti mojega soproga izročilo lepo zbirko K 700.—, Jugosl. Strok. Zveza pa darovala K 100.—, Za to velikodušnost kličem vsem: Bog plačaj stotero! — Marija Logar z otroci.

lj Tatvina. Antonu Riflju na Starem trgu št. 32/l. so bile ukradene tri rjave svinjske kože, 1 bela svinjska koža, zrezana koža za tri pare dokolenic in 4 pare podplato. Tat je vlomil v zaklenjene kovčke.

lj Ljubeznjiva sestrična je Pavla Majdičeva, bivša natakarica, katera je ukradla svojemu bratrancu 194 kron. Pavlo njeni sorodniki, med njimi tudi njena mati, ne marajo in pravijo, da je izprideno dekle, katero rado zahaja posebno v kavarno »Slon«.

lj Vojaški trenski tovorni voz jugoslovanskega dragonskega polka je bil ukraden na dolenskem kolodvoru.

lj Izvabljen obleka. Stanko Pertout je potreboval denarja in je zato prodajal v neki ljubljanski gostilni neznanemu falotu obleko in površnik zelenkaste barve v vrednosti 1500 kron; falot je obleko vzal, rekel, da gre po denar, toda Pertout je čakal zaman denarja in obleke, s katero je tujec izginil.

Prosveta.

pr O Straubovem »Netopirju« samem ne nameravam govoriti. Delo se veseli dejstva, da pride vedno zopet še na oder. Ker pride tudi na večja gledališča, bi bilo opravičljivo tudi, da se igra v našem gledališču, da ne bi temu nasproti stalo dejstvo, da bi od nemških glasbeno-dramatičnih del spadala na program vsekakor prej druga dela in bi dela operetnega kova šele potem prišla v poštev. No da, to je posebnost našega gledališča, da pridejo le samo t a k a do vprizoritve. Vprizoritev je bila dobra, bodisi glede solistov, zbora, scene in režije, glede orkestra pa še zlasti. Niansiranje dinamike in vedna labiliteta tempa v dimenzijah izpočetka označenega časomera, ki velja za kompozicije le povprečno, je viden, neovrgljiv znak, ki daje g. Brezovšku prednost pred našim prvim dirigentom, pri katerem, žal, te dobrine zama pričkujemo. Med pevce je v to opereto »zašla« tudi gđ. Zikova, ki je sodelovala s svojim krasnim glasom. Mnogo rajše bi jo seveda slišal kje drugje. G. Bre-

zovšek ima prav, če tudi zase zahteva dobrih sodelavcev med pevci, ni pa prav, da ta kapelnik ne pride do opernih vprizoritvev, kakor bi zlahka mogel. Seveda bi tedaj g. prvi kapelnik trpel preveč izdatno, to je namreč tako, da drugi dirigent ne sme napraviti več nego prvi, kajti v tem slučaju bi postalo vsem popolnoma jasno, kar je nam znano že od uprizoritve opere »Mignon«, da sta namreč kapelnika svoje vloge že zamenjala. Gojimo nado, da bo g. intendant poskrbel zato, da dobimo to sezono še večjo vrsto operetnih predstav in pa še kakšen »Sanjam« podoben balet tudi. Prepričani smo, da bo v tem vrholilo njegovo intendantno delo.

Marij Kogoj.

Najnovejša poročila.

POGAJANJA ZA HRVATSKO VLADO.

Zagreb, 25. februarja. (Izvirno.) Danes so se vršila pogajanja med strankami bivšega opozicionalnega bloka glede sestave hrvatske vlade. Ker je Narodni klub ponudil Pučki stranki samo eno mesto v vladi, dočim je Pučka stranka stala na stališču, da ji pripada več mest, ker je enako močna kot Narodni klub, ni prišlo do sporazuma. Tako bo sedaj sestavljena hrvatska vlada iz Narodnega kluba, skupine dr. Medakovića in srbskih radikalcev. Nocoj so odpotovali ministri Narodnega kluba v Beligrad. — Zvečer je Hrvatska zajednica priredila bakljado na čast banu dr. Laginji, ki obhaja danes svoj god. Sprevod je bil veličasten.

IZ ZUNANJEGA MINISTRSTVA.

LDU Beligrad, 25. febr. Ravnatelj političnega oddelka v ministrtvu za zunanje posle, dr. Milan Gavrilović, je bil na lastno zahtevo odpuščen od tega mesta in premeščen kot načelnik k oddelku urada za izvršitev mirovne pogodbe. Dolžnosti ravnatelja političnega oddelka bo začasno upravljal tajnik dr. S. Rašić.

LDU Beligrad, 25. febr. Bivši poslanik na dvoru razkralja Nikite, g. Tihomil Nikolić, je imenovan za pomočnika ministra za zunanje posle.

BOLJŠEVIKI NAPADLI POLJSKO.

LDU Dunaj, 25. febr. (ČTU) »Neues Achnuhr Abendblatt« javlja iz Monakovega: Iz Londona poročajo, da so se začeli ob železnici Riga—Orel napadi na Poljsko, ki so jih boljševeki že več časa pripravljali. Na mnogih krajih se vrše ljuti boji. Boljševiki so bili baje odbiti.

PREMIJJE MED BOLJŠEVIKI IN ČEŠKIMI ČETAMI.

LDU Vladivostok, 25. febr. (Dun KU) Reuterjev urad poroča: Pogoji premirja med Čehi in boljševeki določajo: Med češkimi zadnjimi četami in boljševeškimi predstražami se ustanovi nevtralen pas. Boljševiki bodo Čehom dobavljali premog in Čehi bodo stavili boljševekom na razpolaganje zlato, ki ga stražijo v Irkutsku. Čehi protiboljševikov ne bodo podpirali.

PROTI HABSURŽANOM.

LDU Berlin, 25. februarja. (Dun KU) »Abend« javlja iz Curiha: V političnih krogih domnevajo, da bo ententa vnovič podala izjavo, po kateri je povratek Habsburžanov na kak evropski prestol, zlasti na madžarski izključen. Tej izjavi se bodo pridružile vse nasledstvene države, izvemši Madžarsko.

RAZMERJE MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO.

LDU Dunaj, 25. febr. (ČTU) »Neues Wiener Abendblatt« poroča iz Budimpešte: »Vilag« priobčuje razgovor s predsednikom državnega računskega dvora dr. Vladimirom Beckom. Na vprašanje, kakšno bo bodoče razmerje med Avstrijo in Madžarsko, je dr. Beck odgovoril: Med Avstrijo in Madžarsko se bo gotovo razvil živahen gospodarski promet. Politična zveza pa bi mogla samo škodovati. Isto velja glede Čehoslovaške in Jugoslavije.

ITALIJANI ZOPET NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 25. febr. (ČTU) »Wiener Allgemeine Zeitung« piše: Kakor doznavamo, sta dospela na Dunaj dva višja italijanska mornariška častnika, in sicer kontreadmiral Conciani in linijski kapitan Panfili. Častnika sta izjavila, da sta bila delegirana, da pripravita stanovanje za mornariško kontrolno komisijo. Kar se tiče določitve oseb, je prihod linijskega kapitana Panfilija tukaj povzročil precejšnjo osuplost, ker je Panfili bivši c. in kr. mornariški častnik. Panfili je že za časa svojega prejšnjega bivanja na Dunaju imel neprijetne nastope s svojimi bivšimi tovariši.

Izpred porote.

Ukradena sita in drugo blago. Pred ljubljansko poroto se zagovarjati l. 1898 rojena Metka Kristan iz Vodice in Ivana Rozman iz Stare Loke. Obtožba ju obdolžuje: Kristanova Metka je služila pri Le-

onu Matacu v Stražišču za kuharico od l. 1918, njen gospodar je bil zadovoljen z njo. Meseca julija je pa pričela na prigovarjanje Ivane Rozmanove krasti in ji je izročila približno 40 kg sladkorja, ameriškanske slanine in 20 škatlic vzgalič. Na prigovarjanje Rozmanove matere Ivane Hafnerjeve je vzela enkrat 8 kg in drugič 1 kg sladkorja svojemu gospodarju. Ko je Rozmanova izpoznala, da je Kristanova pristopna njenemu vplivu, ji je pričela prigovarjati, da naj vzame iz gospodarjevega skladišča sita, ki jih bo Rozmanova razpečala. Kristanova se je udala in obdeve sta šli v skladišče. Sedemkrat sta vzeli skupaj Matajcu sita, katera je Rozmanova razpečala in se v ta namen odpeljala v ribniško okolico. Ko je pa Kristanova osmič ukradla sita in jih zanesla v podstrešje, je našel Matajč skrita sita in se je tako odkrila tatvina. Obe obdolženki pripoznata, kar sta storili. Vrednost ukradenih sit znaša 80.000 kron.

Kristanova v polnem obsegu priznava, kar ji očita obtožba in pravi, da jo je zapeljala Rozmanova, da je kradla. Rozmanova pa pravi: »To ni res, da bi jo bila jaz naštimala, marveč ona je mene.« Prvomestnik svetnik Nagode Rozmanovi: »Če kdo Vas pogleda, precej vidi, kdo je zapeljavec in kdo zapeljavec.« V ostalem priznava, da je res sita, katere je ukradla Kristanova, prodajala na Dolenskem, toda ne ve, komu. Zastopnik obtožbe drž. pravdnik dr. Ogoreutz zahteva od porotnikov, da naj na nje stavljen vprašanja potrde. Zastopnik zasebnega udeleženca g. Matajca dr. Saboty poudarja, da se v Kranju in kranjski okolici neprestano vrše vromi in tatvine. Zahteva, da naj porotniki na nje stavljen vprašanja potrde in ugotavlja, da je gosp. Matajec oškodovan za 58.951 kron. Zagovornika dr. Švigelj in dr. Kokalj v svojih zagovorih prosita, naj porotniki na nje stavljen vprašanja zanikajo in poudarjata, da obtoženki se nista bili kaznovani, naša postavodaja je zastavela in ne pozna modernih kazenskih določil, da se prvič obsojeni obsojijo pogojno, da se jim kazni odpusti, če žive gotovo vrsto let neomadeževano. Porotniki so na nje stavljen vprašanja soglasno zanikali, na kar je razglasil prvomestnik svetnik Nagode oprostilno rabsodbo.

Vlom pri tvrđki Schwab in Bizjak.

Pred ljubljansko poroto sedita 25. t. m. na zatožni klopi Ljudevit Pongratz, rojen l. 1902. v Zagrebu, knjigovški pomočnik po poklicu in sobni slikar Mijo Draškovič, rojen l. 1898. v Zagrebu. Obtožba proti njima navaja: Meseca novembra l. l. je prišel Pongratz iz Zagreba v Ljubljano, da si poišče primerenega dela, kakor pravi, ker ga pa ni dobil, je sklenil, da kako stvar ukrade in da pride tako do denarja. Prilika se mu je kmalu nudila. Na trgu pred »Kreditno banko« je zagledal moško kolo, katerega se je polastil, se naravnost z njim peljal v Maribor, ga tam prodal za 450 kron in se potem vrnil v Zagreb. Takrat je prišel tudi v trgovino Schwab in Bizjak, kjer je kupil neko malenkost in se je ogledal po prodajalni in mu je vže takrat prišla misel, da bi se dalo zlahka vlomiti v trgovino in kaj vzeti. Ko se je vrnil v Zagreb, se je seznanil s Mijo Draškovičem, kateremu je pripovedoval, kako bi se lahko vlomilo v neko trgovino v Ljubljani in mu je delal načrte za vrom. Draškovič sprva ni hotel nič o tem vedeti, končno se je pa le vdal in dne 5. decembra l. l. sta se napotila v Ljubljano, kjer sta si na Dvorskem trgu ogledala krajevne razmere. V krčmi je potem narisal natančni načrt za izvršitev vroma. V nedeljo zvečer, dne 7. decembra 1919, okoli pol 17. ure sta izvršila vrom in prodajalno skoraj popolnoma izpraznila. Blago sta že deloma znosila v hotel k »Slonu«, deloma sta ga pa skrila na mestu dejanja v nekem kotu nad stopnicami v veži z namenom, da ga polagoma znosita k »Slonu«. Vse blago, katerega sta se namenila polastiti, je bilo torej že vzeto iz prodajalne, torej iz posesti lastnika, vsled česar je smatrati tatvino v cellem obsegu za izvršeno. Ukradeno blago je cenil oškodovanec na 110.683 K 50 vin.; pogreša pa še vedno različnega blaga v vrednosti 19.000 kron.

Ko sta obtožena v drugič nesla vsak en zavitek blaga k »Slonu«, ju je pri pošti zasačil stražnik Tožer in ju aretiral. Obdolženca sta izprva tajila, potem pa tatvino pri policiji, kakor pri sodišču v cellem obsegu priznala.

Porotnemu senatu predseduje svetnik Nagode, državno pravdnik zastopa državni pravdnik dr. Ogoreutz, obtoženca zagovarja dr. Kreč. Obtoženca pripoznata, kar sta storila. Prvomestnik Nagode vpraša Draškoviča: »Zakaj niste pripoznali na policiji g.

Habetu tatvine, dokler Vam ni pokazal načrta? — »Sram me je bilo.« — Prvo-mestnik: »Sram Vas je bilo pripoznati, krastj pa ne.«

Po krivdoreku porotnikov je obsodil porotni senat Pongratza na 3 in Draškoviča na 2 leti težke ječe.

Gospodarstvo.

g Gospodarska zadruga za Prek-marje, Murska polje in Slovenske go-rice je izdala svoje prvo poročilo, ki je izšlo kot priloga »Murske Straže«. Po-ročilo obsega čas od ustanovitve za-druga 6. julija 1919 do novega leta. Pre-senetljiv je razvoj te gospodarske orga-nizacije, ki je v šestih mesecih postala ena najkrepkejših v Sloveniji. Do usta-novnega občnega zbora je bilo prigl-ašenih 105 zadrušnikov s 10.840 K dele-žev. Ob koncu leta 1919. je štela za-druga 1366 članov, ki so vplačali sku-

paj 111.449 K deležev. Zadruga je otvo-rila podružnice v Murski Soboti, Gornji Radgoni, v Dolnji Lendavi, na Cankovi in v zadnjem času v Križevcih. Pro-meta je imela v tem času 60.621.780 K 66 vin. Vrednost nepremičnin znaša 222.009 kron. Zadruga je v Radgoni je v rokah večjih in delavnih gospodarjev. O tem govore številke.

g Borzna poročila. LDU Curih, dne 24. febr. (ČTU) Devize na Dunaj 2,40, na Berlin 6,40, na Prago 6,50, na Pariz 43,80; avstrijski kronski bankovci 2,50. LDU Du-naj, 24. febr. (ČTU) Devize na devizno centralo Amsterdam 9400; deviza na Ber-lin 293; na Curih 4250; na Kristijanijo 4675; na Kodanj 3900; na Stockholm 5000; v bankovcih: marka 292; leji 340; levi 330; švicarski franki 4225; francoski franki 1850; italijanske lire 1425; angleški funti 900; dolarji 250; rublji (Romanov) 260; v prostem prometu: izplačila na Zagreb 208 do 210; na Budimpešto 97 do 107; na Kra-

kov 127 do 137; na Prago 298 do 320; SHS kronski bankovci 150 do 180.

Aprovizacija.

a Primerjaj »Samopomoč« in »Gospo-darsko zadrugo«! — Pod tem naslovom očita nekdo krivično postopanje, ker pro-daja svojim članom »Samopomoč« belo moko za cenejšo prehrano po 4 K 80 v, Gospodarska zadruga pa po 5 K 50 v. Na ta očitek je treba pojasniti, da nakazuje Oddelek za prehrano vsem aprovizacij-skim zavodom moko po enaki fakturni ceni. Pač se pripeti, kar je žalibog »Sa-mopomoč« tudi doživela, da se dobi nakazilo iz mlina, ki melje temneje in slabše. Če more »Samopomoč« prodajati moko cene-je, nego drugi enaki zavodi, je to posledica dobrega in umnega gospodarstva načel-stva »Samopomoči«, kar pa ne more dati nikomur povoda za indirektno napade na Oddelek za prehrano. — Načelstvo »Sa-mopomoči« v Ljubljani.

Izgubljen denar. Včeraj popoldne je izgubil neki gospod od garnizijske bolnice do pošte črno listnico z denar-jem. Pošten najditelj naj jo odda v Cerkevni ulici št. 21. V listnici so tudi vojaški dokumenti, ki se glase na ime tega, ki je listnico izgubil.

Kdo vé kaj o Martinu Gradisku, ki je služil pri 17. pp., 18. Sturm Baon, 4. Sturm komp.? Zadnjič je pisal s fronte 15. junija 1918. Kdor kaj vé o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi materi Fran-čiški Gradišek, Črni Potok, p. Smartno pri Litiji. Stroški se povrnejo.

Zgubil se je gluhomni Danijel Ja-kopič, 12 let star, močne postave, oble-čen v vojaško obleko. Dne 19. t. m. zve-čer je kupil v Trebnjem vozni list do Ljubljane in se odpeljal, potem se je zgubil vsak sled za njim. Kdor ve, kje se sedaj nahaja, se uljudno prosi, da to naznanj Jožefu Novaku v Brezov dol št. 24, pošta Zagradec pri Žužemberku.

+
Emil grof Auersperg na-znanja v svojem in v imenu svoje rodbine in ostalih so-rodnikov, da mu je po dve mesečni mučni boleznj pre-minula njegova srčnoljubljena hčerka in sestra
Mafalda.
Pogreb bo v petek dne 27. februarja 1920 ob pol 2. uri popoldne iz hiše žalosti Bar-varska steza stov. 8 na poko-pališče k Sv. križu.
Ljubljana, 25. februarja 1920.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Trpite na reumatizmu in gihti-kih bolečinah? Vdrženje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 velik specialni steklenici 2 K.
Rabite milo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 12 K — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 1 K. — Želodec okrepujoča Švedska tinktura 1 ste-klenica 12 K. — Omot in poština po sebei, a najceneje. Eugen V. Feller Stubica donja, Elzatrč št. 134, Hr-vatska.

Dobro izurjena prodajalka, samostojna moč, galantijska ali me-šane stroke, se sprejme v boljše tra-govino. Prednost imajo one, koje so zm-ozne pisariskega dela in če mogoče tudi laškega jezika. Istotam se sprej-me zanesljivo
blagajničarka mlajša moč. Le resne ponudbe pod tra-ja služba 685 na upravištvo.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bo v prihodnje deloma brez mleka, ker nimamo razsvetljave, elektrike pa ni mogoče dobiti. V temi se mleko ne more pasterezirati. Po čakanju drugega dne bo mleko za konsum nesposobno ter se bo moralo v kaj drugega pre-delati. — S spoštovanjem
Franc Jesenovec, mlekar Vojška ulica 10.

KUHARICA
32 let z nekaj prihranka se želi omo-žiti z železničarjem. Le resne ponudbe pod »Vesela vel. kanoč 770« na upravo.

za grad bilance zmožni! **IŠČE SE KNJIGOVODJA** ali KNJIGO-VODKINJA. Ponudbe na naslov: Kajt-na, Jesenice, Dolenjsko.

Iščem pošteno in zanesljivo
žensko
ki zna kuhati in opravljati vse hišne posle, v pomoč Slovenki. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Oskrba izborna. Za odgovor po pošti treba osem dol. Stroški se povrnejo. Dr. Ivan Sondić zdravnik, Grubisnopolje, Hrvaško.

Ljubitelj starin
išče starinsko pohištvo, s ke, porcelan in slično. Ponudbe na upravo tega lista pod šifro »STARINE«.

Izurjena BLAGAJNICARKA, starejša moč, in v vseh pisarniških poslih iz- konforistka se sprej-me večjem podjetju v Ljubljani. Pis-mene ponudbe — samo starejših moči — je nastoviti pod »Vstop takoj 714« na upravištvo lista »SLOVENEK«.

IŠČE SE sposobno
DEKLE
ki zna kuhati in opravljati vse hišne posle. V hiši siužbuje še eno dekle. Hrana izborna. Plača po dogovoru. Za odgovor treba čakati osem dni. Potni stroški se povrnejo. Piše naj se na naslov: Dr. Janko Bartičević, odvetnik, Grubisnopolje, Hrvaško.

Išče se URTNAR
in sicer starejši samski ali ali pa ože-njen brez otrok v trajno službo. Nas-lov v upravi »Slovenca« pod stev. 711.

IŠČEJO SE za takojšen nastop
KLJUČAVNIČARJI
za stiskanje in rezanje orodja (Schnitt-u. Stanzerwarenmacner). Ponudbe naj se pošljejo na: Kranjsko tvalnico železne in bravarne robe v KAMNIKU.

Naprodaj je
dvonadstropna hiša
z velikim vrtom. Naslov pove vratar hotela »Union«.

KUPUJEMO LOKOMOBILLO
20—30 HP. Cenj. ponudbe pod šifro »Ciglana 823.« na Blocknerjev anončni zavod. Zagreb. Jurjevska ulica šte. 31.

Vreče
vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje naj-bolje trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

OPEKA
se išče za nakup. Cenj. ponudbe pod šifro »OPEKA 823.« na Blocknerjev anončni zavod. Zagreb. Jurjevska ulica šte. 31.

Na drž. posesivu v Mali Loki se sprej-me v marcu in aprilu t. l. več krepkih dečkov
kmetijskih vajencev
v dveletni praktični kmetijski pouk. Pojasnila daje Oskrbništvo drž. poses-iva v Mali Lok. p. Vel. Loka, Dol.

Cigaretni papir
sledede vrste: Golub, Club, Abadie, in Samum pripo-roča na debelo »URANUS-PAPIRNICA«, Ljubljana, Mestni trg 11. 418

Kupujemo v večjih množinah
žgano apno
Ponudbe pod šifro »Apno 823.« na Blocknerjev anončni zavod Zagreb. Jurjevska ulica št. 31.

Hlude (krlje)
deske in trame iz mehke-ga in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljub-ljani, Krekov trg 10.

Zahvala.
Za mnogostransko nam iz-kazano sožalje ob smrti naše nad vse ljubljene in nenado-mestljive soproje in mamice
Marije Golob roj. Podrekar
izrekamo vsem najlepšo za-hvalo.
Posebel pa se zahvalujemo preč. duhovščini, g. višjemu okr. zdravniku dr. Edv. Sav-niku za njegov trud in skrb med dolgotrajno boleznijo, dalje Narodni čitalnici za gin-ljivo petje, požarni drambi ter vsem, ki so spremili nepo-zabno pokojnico na nje zad-nji poti.
Kranj, 20. februarja 1920.
Žalujoča rodbina Jos. Golob.

Advokat
dr. Josip Sajovic
naznanja, da ima svojo pisarno kakor dosedaj v Ljubljani, Gosposka ulica št. 3. Telefon št. 274.
Oglas odprave »JADRAN« Maribor.

Sol cele vagone odda: Importna in eks-portna tvrdka
Ferdo Sert, Maribor, Koroška cesta 21.
Brzjav: SERT, Maribor. — Telefon interurban št. 265.

Pozor! Pozor!
Telovadci! Telovadkinje!
Dobe se zopet prave telovadne blače, moške in ženske ter pasovi. Pri naročilu zadostuje navedba številke. Razpo-silja proti poštomu povzetju Prva kranjska razpošiljalna
Schwab & Bizjak, Ljubljana
Dvorni trg 3. Pod narodno kavarno!

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.
Zagreb, mjeseca marta 1920.
Povišanje glavnice od K 30,000.000 na 50,000.000.
Poziv na subskripciju
50.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400— nasloone vrijednosti u ukupnom iznosu od K 20,000.000—.

P. n.
Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, a zbog izvanrednog uspjeha prošle supskripcije, te sveopće potrebe za daljnjim kapitalijama, odlučilo je ravnateljstvo Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod slijedećim uvjetima:
1. Dionička glavnica od 30,000,000— povišuje se zdanjem novih 50,000 dionica po K 400— nom, dakle za K 20,000,000— na K 50,000,000—.
2. Posjednicima starih dionica pridržaje se 25.000 komada novih dionica, te im pripada pravo na 3 stare dionice optirati i novu uz cijenu od K 475— po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. siječnja 1920. do dana uplate.
3. Ostalih 25.000 dionica kao i eventualno neoptirane dionice izlažu se javnoj subskripciji uz tečaj od 575— sa 5% kamata od 1. januara 1920.
4. Subskripcija počinje 1. marta, a svršava 31. marta 1920. a za subskripcije u Americi traje rok do 15. travnja 1920.
5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920., te im pripada pravo na dividendu za istu.
6. Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. marta 1920. odnosno 15. travnja 1920. Eventualno nedodijeljene dionice povratit će se zajedno sa 3 1/2% kamata od dana uplate do povratka novca.
7. Subskripcija se obavlja odnosno primaju prijave:
U Zagrebu: na blagajni zavoda.
U Beogradu: Prometna banka.
U Bjelovaru: Bjelovarska štedionica.
U Brodu n. S.: Banka i m. o. načelnica Brdarić i drug, kao afilijacija Narodne banke.
U Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala.
U Ljubljani: Ljubljanska kreditna banka d. d. Kranjska deželna banka. Kmetijska hranilnica.
U Osljeku: Banka J. Kraus i drug.
Sve filijale zagrebačkih banaka.
Na Rijeci: Hrv. centralna banka d. d.
U Rumi: Zadruga banka d. d.
U Sarajevu: Hrvatska centralna banka.
U Splitu: Zadruga savez.
8. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da predlože kod gore označenih mjesta subskripcije: Točno ispunjenu i potpisanu prijavicu uz naznaku popisa brojeva starih dionica (u koliko nisu kod zavoda u pologu) ili medjutomnicu starih dionica.
9. Reparticiju dionica subskribiranih u smislu točke 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.
10. Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluču kod izdavanja novih dionica, ide u korist redovite pričuvne zaklade odbivši troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.
11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat koji zajamčuje uspjeh povišenja dioničke glavnice.